

**UCHWAŁA NR XV/162/2021
RADY GMINY NURZEC-STACJA**

z dnia 15 kwietnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) i w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. 2020. poz. 218, 956) Rada Gminy Nurzec- Stacja uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nurzec-Stacja.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Zenon Podbielski

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

NA LATA 2021-2030

Nurzec-Stacja 2021

Spis treści

- I. Wprowadzenie**
- II. Podstawy prawne**
- III. Charakterystyk zjawiska przemocy w rodzinie**
- IV. Założenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Nurzec-Stacja**
- V. System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Nurzec-Stacja**
- VI. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Nurzec-Stacja**
- VII. Cele szczegółowe programu**
- VIII. Wskaźniki realizacji programu**
- IX. Zakładane rezultaty**
- X. monitoring i ewaluacja programu**
- XI. Źródła finansowania**

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu zatrwających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Przemoc stała się zatem swoistym rodzajem rozrywki, zabawy. Choć przemoc, agresja jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko swoistego rozkwitu, eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego nią zainteresowania. Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów - rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na kilka lat programu przeciwdziałania.

II. PODSTAWY PRAWNE

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych przez następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020r. Poz. 218 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277);
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245);

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Priorytetem w programie są działania ukierunkowane na zmniejszenie liczby osób dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym i problemem narkomanii, a w szczególności minimalizowanie skutków powodujących zaburzenia życia rodzinnego i dużego rozmiaru szkód zdrowotnych i rozwojowych nimi spowodowanych.

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to: „Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.), a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które występuje na całym świecie. Najczęściej dotyka ona najsłabszych, którzy nie potrafią sami się obronić, przede wszystkim kobiety i dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne. Przemoc ta jest tym bardziej dotkliwa, ponieważ pochodzi od osób najbliższych, które powinny obdarowywać miłością i gwarantować poczucie bezpieczeństwa. Zjawisko przemocy w rodzinie odkrywa wiele mitów i fałszywych przeświadczeń. Z jednej strony przeszkadzają one w pomaganiu ofiarom przemocy, z drugiej, służą usprawiedliwianiu sprawców. Część błędnych przekonań powoduje, iż ofiary przemocy, uważają, że nie można temu zapobiec, że nie mają na to wpływu. Wbrew powszechnemu mniemaniu przemoc występuje we wszystkich środowiskach rodzinnych. Zdaniem socjologów kulturowo uwarunkowanym źródłem konfliktów rodzinnych jest współczesny model rodziny, który izoluje ją od otoczenia. Sprawia, że rodzina boryka się sama ze swymi problemami, bez wsparcia z zewnątrz. Rodzina w swojej naturze zawiera wiele czynników konfliktogennych. Jednym z nich jest fakt skupienia różnych płci, temperamentów, osobowości, potrzeb zainteresowań czy doświadczeń jednostek w rodzinie.

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Według J. Merlibruda[#] przemocą domową na gruncie psychologii określa się: „każde działanie lub rażące zaniechanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę siły lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”. Określenie to obejmuje zarówno małżonków, partnerów, dzieci, rodzeństwo, rodziców i starszych członków rodziny. Grupą krzywdzoną są osoby słabsze i starsze. Jest to szczególnie widoczne, gdy zmienia się proporcja kondycji między nimi a agresorem na ich niekorzyść. Przemoc domowa: – jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą; – narusza prawa i dobra osobiste ofiary – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa

człowieka: prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku; – powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Przemoc ma różne oblicza i dzieli się ją na różne kategorie. Przybiera różne formy i dokonywana jest przy pomocy różnych instrumentów. Dlatego należy z charakteryzować wymienione rodzaje przemocy:

➤ Przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłonią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem i inne podobne temu formy. Celem przemocy fizycznej jest zadanie ofierze fizycznego bólu, świadome uszkodzenie ciała lub pogorszenie zdrowia, a nawet pozbawienie życia.

➤ Przemoc psychiczna – to zamierzone działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary. Przejawy takiej przemocy to: odmowa uczuć, brak zainteresowania, szacunku, krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijnego, żądanie posłuszeństwa, narzucanie poglądów i wyznania, wmawianie choroby psychicznej, kontrola i utrudnianie kontaktów z innymi osobami, izolacja, zawstydzanie, upokarzanie, wyzywanie, grożenie, ograniczaniu snu, jedzenia itp. Celem przemocy psychicznej jest poniżenie poprzez umniejszenie poczucia własnej godności, wartości.

➤ Przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane poprzez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymaganie na ofierze nieakceptowanych praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, wymuszanie sadystycznych form pożycia seksualnego, przymuszanie do oglądania pornografii, zmuszanie do prostytucji, gwałt.

➤ Przemoc ekonomiczna – to wszelkie działania ograniczające swobodne dysponowanie środkami finansowymi rodziny na zasadach partnerskich, realizowane między innymi w drodze niezaspokojenia podstawowych materialnych potrzeb wszystkich członków rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, utrudnianie aktywności zawodowej, odbieranie pieniędzy, okradanie, wyliczanie wydatków itp. Celem przemocy ekonomicznej jest uzależnienie ofiary od sprawcy przemocy.

➤ Zaniedbanie – nazywane jest ukrytą formą przemocy, to niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Jest to często spotykana forma przemocy wobec dzieci, ludzi starszych oraz wobec osób niepełnosprawnych – przez ich rodziców, dorosłe dzieci, opiekunów czy domowników.

Zjawisko przemocy zwykle przyjmuje formę ciągłego procesu, ponieważ najczęściej nie jest jednorazowym epizodem i ma tendencję powtarzania się. Toczy się w wymiarze dominacji i uległości. Odpowiedzialność za występowanie zjawiska przemocy zawsze leży po stronie sprawcy, niezależnie od tego co zrobiła ofiara.

Istotnym zagrożeniem, utrwalającym problem przemocy w rodzinie są stereotypy związane z tym zjawiskiem. Ich powszechność i związany z tym negatywny wpływ pochodzi z przekonującej mocy ich powtarzania, co z kolei prowadzi do utrwalenia w świadomości społeczeństwa.

Stereotypy najczęściej występujące, dotyczące rodzin:

• w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać: „brudy pierze się we własnym domu”, „bliscy nie krzywdzą, tylko pouczają”, itp.;

• przemoc dotyczy rodzin patologicznych: „przemoc i alkohol to jedno”, „to taka porządna wierząca rodzina – niemożliwe żeby tam była przemoc”, „oni oboje są wykształceni – nie mogli tego zrobić swojemu dziecku”, „on na takim stanowisku, jak mógłby to zrobić”, itp.

• przemocą jest bicie: „nikt nikogo nie pobił więc nie było przemocy”;

• kobieta powinna się wstydić jeśli doznaje przemocy: „to wszystko twoja wina – nie dość się starasz”, „twoja rodzina świadczy o tobie”, „musisz być samolubna egoistką”;

• dla dobra dzieci i trwałości rodziny powinno się znosić wszystko ze strony współmałżonka: „lepsy zły ojciec, niż żaden”, „dzieci powinny mieć ojca i matkę”, „powinnaś się poświęcić dla dobra rodziny”, itp.;

•jeśli przestanie pić, wszystko będzie dobrze, warto czekać, może kiedyś zrozumie i przestanie pić i bić: „wszystko przez to picie, poza tym to dobry mąż i ojciec”, „prawdziwa miłość powinna wszystko wybaczyć”, „może kiedyś się ocknie, to dobry człowiek”, itp.;

•ofiara sama sobie jest winna: „widocznie go sprowokowała”, „pewnie jest masochistką, skoro go nie opuszcza – lubi to”, „staralem się, ale ona nie dała mi wyjścia”, itp.

Uwalnianie się od stereotypów utrudnia fakt występujących przekonań charakterystycznych dla danego środowiska. Osobom żyjącym w społeczności, gdzie panuje przyzwolenie na dominację jednej płci nad drugą, wysysk, agresję słowną i fizyczną jest o wiele trudniej przeciwstawić się takiemu traktowaniu niż tym, których otoczenie takich zachowań nie aprobuje.

IV. ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE NURZEC-STACJA

Podstawowym celem niniejszego Programu jest stworzenie skutecznego systemu mającego na celu ograniczenie problemów społecznych związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Skuteczne wdrożenie programu umożliwi zmianę postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy Nurzec-Stacja wobec zjawiska przemocy. Nastąpi to przez promowanie wartości wychowania bez przemocy oraz edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.

Adresaci programu:

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Nurzec-Stacja, w szczególności przeżywające trudności związane z występowaniem przemocy domowej.

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła osoba doznająca przemocy.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

V. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE NURZEC-STACJA

Art.6. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 1507 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277), chyba, że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Nurzec-Stacja uruchamia się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 2) pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy;
- 3) pomocy prawnej, medycznej i socjalnej dla osób doznających przemocy;
- 4) pomocy psychologicznej dla osób stosujących przemoc - skierowanie na program korekcyjno-edukacyjny;
- 5) ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasoby instytucjonalne Gminy Nurzec-Stacja świadczące pomoc osobom doznającym przemocy:

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nurcu-Stacji;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nurcu-Stacji;
- Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach;
- Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Biesku Podlaskim;
- Prokuratura Rejonowa w Siemiatyczach;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nurcu-Stacji;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarski s.c., Nurzec-Stacja;
- Caritas Diecezji Drohiczyńskiej.

Działania poszczególnych partnerów programu działających na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy mają na celu:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności i powstrzymanie sprawców przemocy od zachowań agresywnych i społecznie nie akceptowalnych;
- zmianę postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
- wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.

Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który został podzielony na następujące etapy:

1. Rozpoznanie przemocy w rodzinie – wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.

2. Diagnoza wstępna – zorientowanie się czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.

3. Interwencja – działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.

4. Diagnoza szczegółowa – dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.

5. Opracowanie planu pomocy – plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar, na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar - jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.

6. Realizacja planu pomocy - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.

7. Korekta planu pomocy – śledzenie na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

Procedura uruchomienia „Niebieskiej Karty”:

Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy w tym spisanie "Niebieskiej Karty" w sytuacji gdy jest dotknięta przemocą. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody. „Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuację, w których dochodzi do przemocy w rodzinie, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Niebieska Karta może być wypełniona przez:

- funkcjonariusza policji;
- pracownika socjalnego;
- lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego;
- pedagoga, wychowawcę;
- członka gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Po wypełnieniu "Niebieska Karta" jest przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z siedzibą w Nurcu-Stacji. Przewodniczący może powołać grupę roboczą w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Działania ukierunkowane na zniwelowanie przemocy na terenie Gminy Nurzec-Stacja:

1. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).

2. Systematyczna edukacja społeczności Gminy Nurzec-Stacja, która ma przede wszystkim na celu odklamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy (rozpropagowanie ulotek, zamieszczanie na stronach internetowych i gablotach stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.).

3. Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i powoływanych przez niego grup roboczych z następującym zakresem działań:

- przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki urzędowe wynikające z obserwacji, rozmów, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
- prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami procedury „Niebieskiej Karty”,
- występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
- występowanie do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny;
- w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej, decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, lekarzem (lub ratownikiem medycznym, albo pielęgniarką);

- motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach,
- inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
- monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,
- występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk., tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem,

4. Tworzenie Grup Roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w składzie w zależności od problematyki danej rodziny. W skład takich grup mogą wchodzić przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświaty, przedstawiciel Sądu (kurator), ochrony zdrowia lub przedstawiciele innych podmiotów w zależności od potrzeb.

5. Psychologiczna pomoc ofiarom przemocy.

6. Współpraca z instytucjami prowadzącymi Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w celu ustalenia precyzyjnych zasad umieszczania tam osób.

7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach w zakresie kierowania sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

8. Wszelkie inne działania mogące przyczynić się do powstrzymywania przemocy w rodzinie, a nieujęte w niniejszym programie.

VI. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE NURZEC-STACJA.

Gmina Nurzec-Stacja leży w województwie podlaskim, powiecie siemiatyckim, jest gminą wiejską, zajmuje powierzchnię 214 km.

Dane demograficzne przedstawiające liczbę ludności Gminy Nurzec-Stacja pochodzą z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Nurcu-Stacji. Wg danych liczba ludności gminy systematycznie spada, zaś wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym i w 2019 roku stanowi 26,03 % ogółu. Spada również liczba osób do 18 roku życia. Niepokojącym bardzo jest, że obecnie odsetek osób do 18 roku życia wynosi zaledwie 15,69 %. Każdego roku wzrasta wskaźnik starzenia się mieszkańców Gminy Nurzec-Stacja. Starzejąca się populacja generuje rosnące koszty opieki zdrowotnej, a także opieki długoterminowej nad osobami niesamodzielnymi. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do przemocy w formie zaniedbania, fizycznej i psychicznej ze strony potomstwa.

Rok	Liczba ludności	Przedział wiekowy	Kobiety	mężczyźni
2016	4270	0-18 roku życia	326	349
		Wiek produkcyjny	1074	1427
		Wiek poprodukcyjny	739	355
2017	4220	0-18 roku życia	319	342
		Wiek produkcyjny	1059	1413
		Wiek poprodukcyjny	734	355
2018	4125	0-18 roku życia	302	345
		Wiek produkcyjny	1043	1359
		Wiek poprodukcyjny	724	352
2019	4065	0-18 roku życia	296	342
		Wiek produkcyjny	1031	1338
		Wiek poprodukcyjny	711	347

Zespół Interdyscyplinarny w latach 2017-2019 spotykał się 4 razy do roku. W ramach posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego utworzono grupy robocze, które pracowały w razie potrzeby.

rok	Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura NK	Liczba osób objętych pomocą ZI/GR			
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci

2017	19	39	18	20	1
2018	10	20	8	12	0
2019	19	38	19	18	1

Tabela przedstawia liczbę rodzin oraz osób objętych pomocą i wsparciem ZI w latach 2017-2019.

W 2017 roku procedura Niebieskiej Karty została wszczęta w 19 rodzinach. Niebieską Kartę założono w 11 przypadkach pomiędzy małżonkami lub partnerami, 7 przypadków dotyczyło podejrzenia przemocy występującej pomiędzy rodzicem a dorosłym dzieckiem wspólnie zamieszkującym, zaś 1 przypadek dotyczył podejrzenia wystąpienia przemocy pomiędzy braćmi. W 2018 roku ilość rodzin, w których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty spadła i wyniosła 10. W 8 przypadkach dotyczyło to małżonków lub partnerów, w 2 rodzica i dorosłego dziecka. W 2019 roku nastąpił kolejny wzrost wszczętej procedury NK, dotyczyło to 19 rodzin: 12 – między małżonkami lub partnerami, 3 – pomiędzy rodzicami i dorosłymi dziećmi, 1 -dotyczył matki i niepełnoletniego syna (sprawowanie opieki nad dzieckiem przez osobę będącą w upojeniu alkoholowym, 1 – sprawcą przemocy był niespełna osiemnastolatek wobec ojca, 1 – podejrzenie przemocy pomiędzy dwoma kobietami niezamieszkującymi wspólnie.

rok	Ofiara przemocy			Sprawca przemocy		
	Kobieta	Mężczyzna	Dziecko	Kobieta	Mężczyzna	Dziecko
2017	17	2	1	1	18	0
2018	7	3	0	1	9	0
2019	16	2	1	3	15	1

Tabela przedstawia osoby, ze względu na płeć i wiek które były podejrzane o stosowanie przemocy i które były podejrzane, że jej doświadczają.

Jak wynika z przedstawionych danych w 87,5 % osób podejrzanych o stosowanie przemocy stanowią mężczyźni, zaledwie 10,5 % to kobiety, a 2% osoby niepełnoletnie. Kobiety stanowią większość, jeżeli chodzi o osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą – ponad 83%, problem ten dotyczy również 4 % dzieci.

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel nr 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nurzec-Stacja

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja	2021-2030	GOPS ZI GKRPA

Cel nr 2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Prowadzenie przez ZI skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy	1. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. 2. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. 3. Podejmowanie działań w stosunku do osoby stosującej przemoc. 4. Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą. 5. Opracowanie i realizacja planu pomocy wobec rodzin dotkniętych przemocą. 6. Zbieranie materiałów	2021-2030	GOPS ZI GKRPA Sąd Rejonowy Placówki Oświatowe Policja Służba zdrowia

dowodowych zgodnie z procedurą "NK".

Cel nr 3. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	Nawiązanie współpracy z instytucjami zapewniającymi schronienie. Udzielanie świadczeń pieniężnych.	2021-2030	GOPS
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	Prowadzenie pracy socjalnej. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego. Edukowanie ofiar w sprawie przysługujących im praw.	2021-2030	GOPS ZI GKRPA Policja Placówki oświatowe PCPR
3	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy.	2021-2030	ZI GKRPA PCPR

Cel nr 4. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1. podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjnoinformacyjnych. 2. prowadzenie wśród młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki. 3. organizowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży, promowanie dobrych wzorców. 4. współuczestniczenie w kampaniach prowadzonych na walki z przemocą w rodzinie.	2021-2030	GOPS ZI GKRPA GOUK Placówki oświatowe Policja

Cel nr 5. Podniesienie poziomu wiedzy umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy w	Uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach,	2021-2030	GOPS ZI Policja

rodzynie oraz przeciwdziałanie wypalenie zawodowemu.	konferencjach członków ZI. Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz promowaniu dobrych praktyk.		GKRPA Kuratorzy sądowi Placówki oświatowe Służba zdrowia
--	---	--	---

Cel nr 6. Oddziaływanie na sprawców przemocy

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Prowadzenie działań motywujących do zmiany zachowań	1. Rozmowy motywujące i pouczające. 2. Występowanie zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych a wrt 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 3. Kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy. 4. kierowanie do udziału w terapii uzależnień.	2021-2030	GOPS ZI Policja GKRPA Kurator sądowy

VIII. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

1. Liczba i jakość przeprowadzonych na terenie Gminy Nurzec-Stacja działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania problemowi przemocy w rodzinie: sprawozdanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Liczba udzielonych porad osobom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie.
3. Liczba interwencji z powodu problemu przemocy.
4. Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IX. ZAKŁADANE REZULTATY

1. podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska *przemocy* w rodzinie,
2. zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych *przemocą*,
3. zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym *przemocy*,
4. podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji zajmujących się zadaniami z zakresu *przeciwdziałania przemocy* w rodzinie,
5. podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących *przemoc* w rodzinie,
6. podniesienie kwalifikacji osób zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych *przemocą* w rodzinie oraz osób stosujących *przemoc* w rodzinie.

X. MONITORING i EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nurzec-Stacja podlegał będzie procesowi monitoringu i ewaluacji w formie sprawozdań, będą one dotyczyły realizacji programu za poprzedni rok.

Monitorowanie programu będzie prowadzone przez GOPS w Nurcu-Stacji na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu.

Monitorowanie programu pozwoli na ocenę:

1. poziomu realizacji zadań,

2. form udzielanej pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
3. zaangażowania instytucji podejmujących działania na rzecz rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy,
4. różnych form działań skierowanych ogólnie do społeczności lokalnej.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany ze środków własnych Gminy oraz pozyskanych dotacji celowych na realizację zadania z tego zakresu.

XII. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych, trudności wychowawcze, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie oraz nie rzadko choroby natury psychicznej. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Wzrastające odsetki zarejestrowanych sytuacji stosowania przemocy świadczą o tym, iż coraz trudniej jest się nam wzajemnie komunikować. Nadal wiele osób doznających przemocy zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie oraz brak gotowości do zmiany dotychczasowego trybu życia. Ponadto część błędnych przekonań będących w świadomości społeczeństwa powoduje, iż osoby doznające przemocy nie potrafią temu zjawisku zapobiec. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest priorytetowe w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rodzina jest podstawowym i najlepszym miejscem na świecie dla dziecka, w którym ono wzrasta i rozwija się. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłym, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powielało wyuczone role, stosowało podobne metody wychowawcze. Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gdy rodzina otworzy się na kłopoty, wykaże zrozumienie, cierpliwość i przede wszystkim życzliwość, to stanie się sobie bliższa. A co za tym idzie łatwiej i lepiej będzie sobie radzić z najróżniejszymi problemami. Gdy dorośli będą starali się stosować zasadę oparcia w sobie, powstanie silna wewnętrzna rodzina, która potrafi sama sobie radzić ze swoimi problemami bez użycia przemocy. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Na skutek sprzeciwu społecznego dotyczącego przemocy, którego efektem były kampanie medialne, co raz więcej osób ujawniło i ujawnia swoje traumatyczne doświadczenia, poszukując profesjonalnej pomocy. Zwieszające się zainteresowanie zjawiskiem przemocy w rodzinie prowadzi do co raz to większej liczby placówek świadczących pomoc w tym zakresie, a wzrost kompetencji osób pomagających pozwala mieć nadzieję, że szanse uzyskania fachowej pomocy ciągle będą rosnąć.